

NACIONALIZAM I OBLICI NACIONALNE VEZANOSTI

Četvrti termin vežbi – 10. tematska oblast
15.04.2020.

Psihološki aspekti nacije

- Nacija je i psihološki fenomen
- Proces formiranja nacije uključuje ljude koji se formiraju kao njeni pripadnici (osećanja, vrednovanja, ponašanje)
- Psihološki aspekt: osećanje pripadništva, zajedništva, sistem stavova prema vlastitoj nacionalnoj grupi

Dve grupe definicija pojma nacionalizam

1. Nacionalizam = nacionalna svest (Guetzkow, 1995) – ŠIRE ODREĐENJE
2. Nacionalizam = isključiva vezanost za svoju naciju (L. W. Dob, 1964) – UŽE ODREĐENJE, NACIONALNI ŠOVINIZAM

Razlikovanje nacionalizma od drugih oblika
nacionalne vezanosti

Patologija nacionalnih osećanja

- Različiti nazivi: Etnocentrizam, šovinizam, isključivi nacionalizam

Stavovi i vrednosti koje čine nacionalizam (D. Katz, 1965)

1. Statizam
2. Stavovi i vrednosti karakteristični za određenu nacionalnu državu
3. Nacionalna svest

Hijerarhijska struktura nacionalizma (prema: Šiber, 1998)



Oblici nacionalne vezanosti - Guetzkow, 1955

- Nekoliko oblika nacionalne vezanosti (postoje paralelno):
 - Multiplisti (višestruka lojalnost)
 - Patrioti (osećaj zajedništva samo sa pripadnicima svoje nacije)
 - Alijenirani (nemaju osećaj nacionalne pripadnosti)
 - Nezadovoljni (bliži su im pripadnici drugih nacija od vlastitih)

Oblici nacionalne vezanosti Rot i Havelka, 1972

- Pet oblika nacionalne vezanosti:
 - Isključiva nacionalna vezanost (etnocentrizam)
 - Istaknuta nacionalna vezanost (nacionalna idealizacija i romantizam)
 - Višestruka nacionalna vezanost (internacionalizam)
 - Istaknuta internacionalna vezanost (mondijalizam ili kosmopolitizam)
 - Nepostojanje nacionalne vezanosti (anacionalizam ili individualizam)

Psihološki sadržaj nacionalne isključivosti (patologija nacionalnog osećanja)

- ❑ Posmatranje svih društvenih pojava isključivo kroz pripadništvo sopstvenoj naciji
- ❑ Zatvaranje unutar grupe i suprotstavljanje drugim grupama
- ❑ Gubljenje ličnog identiteta i podvrgavanje grupi
- ❑ Dominacija emocionalnog rasuđivanja i potiskivanje racionalnog

Rot i Havelka (1973) – istraživanje oblika nacionalne vezanosti

- Nije opravdano alternativno posmatranje **NACIONALIZAM vs NENACIONALIZAM**
- Višestruka lojalnost pre izdvajanja iz zajedničke države **ČEŠĆA** nego vezanost za vlastitu, odnosno samo jednu nacionalnu grupu
- Stavovi i vrednosti koji opredeljuju određeni oblik nacionalne vezanosti usklađuju se sa vrednostima i crtama ličnosti tako da se kreira stabilna predispozicija socijalnog ponašanja

Izvori snage nacionalne vezanosti - Guetzkow

1. Lojalnost **kao sredstvo** za ostvarivanje ciljeva i zadovoljenje potreba
2. Lojalnost **kao vrednost sama po sebi**
3. Lojalnost **kao rezultat konformiranja**